

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **W. D.**

oskarżonego z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 26 lutego 2025 r.

wniosku obrońcy o wyłączenie sędziów SN: Ryszarda Witkowskiego, Anny Dziergawki i Adama Rocha od udziału w sprawie o sygn. akt III KZ 1/25

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wniosku obrońcy oskarżonego W. D. o wyłączenie sędziów
SN Ryszarda Witkowskiego, Anny Dziergawki i Adama Rocha od
udziału w sprawie o sygn. akt III KZ 1/25 nie uwzględnić.**

UZASADNIENIE

W dniu 4 lutego 2025 r. obrońca oskarżonego W. D. – adw. D. L. na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. wystąpiła do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wyłączenie ze składu orzekającego w sprawie o sygn. akt III KZ 1/25 dotyczącej rozpoznania zażalenia oskarżonego i jego obrońcy w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania wobec W. D. sędziów Sądu Najwyższego: Ryszarda Witkowskiego, Anny Dziergawki i Adama Rocha z uwagi na wątpliwości co do bezstronności ww. sędziów, albowiem w wydaniu orzeczenia

w kwestii rozpoznania zażalenia na zastosowanie tymczasowego aresztowania zostali wyznaczeni Sędziowie, którzy są osobami nieuprawnionymi, tj. powołani na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), mianowicie SSN Ryszard Witkowski, SSN Anna Dziergawka i SSN Adam Roch.

W uzasadnieniu wniosku obrońca oskarżonego powołała szereg judykatów mających wskazywać na to, że udział w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w ww. trybie prowadziłby do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (*vide* uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20). Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym składzie – zdaniem obrońcy – nie reprezentuje bowiem należycie środowiska sędziowskiego, a zatem nie jest organem, o którym mowa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (*vide* uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2024 r., III KK 168/24, LEX nr 3734045). Nadmieniała, że wszyscy trzej wyznaczeni do rozpoznania sprawy sędziowie Sądu Najwyższego otrzymali nominacje na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w tej samej procedurze, tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), zatem zachodzi niebezpieczeństwo, iż fakt ten może wywrzeć wpływ na zdolność bezstronnego orzekania w niniejszej sprawie podczas oceny słuszności zastosowania tymczasowego aresztowania, tym bardziej, że wyrok w sprawie, w której zastosowano ww. środek zapobiegawczy (w sprawie o sygn. III KK 553/24) został uchylony z powodów jak wyżej (zob. wyrok k. 129, uzasadnienie k. 130-151 akt SN o sygn. III KK 553/24) (*k. 79-81v. i k. 83-88*).

Stanowisko wyrażone w ww. wniosku obrońca podtrzymała na posiedzeniu dniu 5 lutego 2025 r. w przedmiocie rozpoznania zażalenia oskarżonego i jego obrońcy na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2025 r. o zastosowaniu wobec W. D. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego

aresztowania, dodatkowo przedkładając 3 egzemplarze wniosku. Posiedzenie zostało odroczone bez terminu, a nowy termin postanowiono wyznaczyć z urzędu po rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziów. Jednocześnie, przewodniczący składu orzekającego zarządził przedłożyć ww. wniosek wraz z aktami sprawy Prezesowi Izby Karnej Sądu Najwyższego celem nadania mu dalszego biegu (protokół k. 89).

Jak wynika z treści pieczęci Kierownika Sekretariatu Wydziału III Izby Karnej SN zamieszczonej na karcie 92 akt sprawy, na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Karnej z dnia 13 lutego 2025 r., przedmiotowy wniosek został zarejestrowany w repertorium „KRI” pod numerem 809, a następnie przydzielony sędziemu sprawozdawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się niezasadny i nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należało przypomnieć, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego "[...] zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U2/20, który w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP ma moc powszechnie obowiązującą, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20, nie wiąże formalnie sędziów Sądu Najwyższego, natomiast zawarte w niej myśli mogą być wykorzystywane w praktyce orzeczniczej w granicach normalnych sposobów wykładni prawa" (tak, wśród wielu innych, m. in., postanowienia SN z dnia 3 listopada 2021 r., sygn. IV KO 86/21; 28 lutego 2023 r., sygn. III KK 23/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. I KK 162/23; 7 marca 2024 r., sygn. III KK 508/23; 13 czerwca 2024 r. sygn. II KO 36/24; 1 października 2024 r. sygn. I USK 184/24; 14 października 2024 r. sygn. I Zo 91/23 czy 29 października 2024 r. sygn. II USK 352/23).

Sąd Najwyższy nie podziela poglądu, jakoby za bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. można uznać okoliczności wskazane w powołanej powyżej uchwale. W tym zakresie wystarczające jest odesłanie do uzasadnień postanowień Sądu Najwyższego w których w sposób znacznie szerszy przedstawiono argumentację przemawiającą z tym, że okoliczności, o których traktuje uchwała sygn. akt BSA I–4110–1/20 mogą być

oceniane jedynie w pryzmacie tzw. względnych powodów odwoławczych, tj. z punktu widzenia regulacji określonej w art. 438 pkt 2 k.p.k. Innymi słowy potencjalne naruszenie standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w związku z powołaniem sędziego (w tym sędziego Sądu Najwyższego) przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) w konkretnej sprawie winno i może być rozpatrywane wyłącznie w kategoriach obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia (względna przyczyna odwoławcza), co zostało szczegółowo uzasadnione m. in. w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt V KK 660/21 oraz z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt II KK 468/21.

Przechodząc zaś obecnie do oceny wniosku o wyłączenie sędziów SN: Ryszarda Witkowskiego, Anny Dziergawki i Adama Rocha, złożonego przez obrońcę oskarżonego W. D. , należy powiedzieć, co następuje. Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi tutaj o takie układy faktyczne, w których określone zachowanie sędziego (albo określona sytuacja, w której znajduje się dany sędzia) w prowadzonym przez niego postępowaniu bądź też w życiu prywatnym rodzi obiektywnie uzasadnioną wątpliwość do jego bezstronności, bowiem rzutuje na określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia w danym postępowaniu (albo nawet ujawnia określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozpoznania).

Wykładnia art. 41 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że dyspozycja tego przepisu — wbrew temu, co się bez wskazania na jakiekolwiek przekonujące argumenty przyjmuje w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia z: 26 października 2022 r., sygn. V KK 413/20; 1 lutego 2023 r., sygn. V KK 413/20; 17 października 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 20 lutego 2024 r., sygn. V KK 266/23; 4 kwietnia 2024 r., sygn. V KK 193/23 czy 20 maja 2024 r., sygn. III KK 168/24; niektóre z rozstrzygnięć Sądu Najwyższego poszły aż tak daleko, że w istocie w ogóle w sposób

"materialny" nie nawiązywały do okoliczności stypizowanych w art. 41 § 1 k.p.k., np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. I KK 385/23, w którym całkowicie instrumentalnie i w oderwaniu od art. 41 § 1 k.p.k. przyjęto, że cyt.: "[j]edyną możliwością usunięcia uzasadnionych wątpliwości natury konwencyjnej i konstytucyjnej, jak również zapewnienia stronie postępowania składu Sądu Najwyższego, w którym nie uczestniczy sędzia, wobec którego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka formułowane są rzeczowe, silnie uzasadnione zastrzeżenia odnoszące się do udziału w procedurze nominacyjnej niespełniającej wymogów obiektywizmu i niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, było zatem uwzględnienie wniosku i wyłączenie Sędzi[ego] SN Adama Rocha od rozpoznania kasacji"; podobnie postanowienie SN z dnia 23 listopada 2022 r., sygn. III KK 339/22) upatrujących podstawę wyłączenia sędziów powołanych przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw w konstrukcji „braku instytucjonalnej bezstronności”, a zatem na figurze prawnej nieznaney ustawie postępowania karnego — nie obejmuje tych sytuacji, w których wątpliwości podnoszone przez stronę nie mają charakteru ściśle wiążącego się z istotą sprawy, tj. gdy nie odnoszą się do konkretnych elementów sprawy (tj. zaszłości natury faktycznej, przebiegu procesowego sprawy itp.), stanowiąc jedynie wypadkową krytycznej oceny przyjętych przez ustawodawcę rozwiązań legislacyjnych czy podzielenia poglądu, że określone rozwiązania normatywne nie dają — w przekonaniu uczestnika postępowania — gwarancji bezstronnego rozpoznania sprawy.

Należy podzielić wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafne zapatrywanie, że w "regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. chodzi o okoliczności natury faktycznej, względnie zdarzenia procesowe, które mogłyby uzasadniać wątpliwości co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy przez konkretnego sędziego. Do okoliczności takich nie należą natomiast rozwiązania legislacyjne dotyczące ustroju sądownictwa" (postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Trzeba także wskazać na to, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19 (Dz.U. poz. 413) art. 41 § 1 k.p.k. w związku z art. 42 § 1 k.p.k. w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosku o wyłączenie sędziego opartego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie można osnuć na okoliczności nawiązującej do powołania sędziego w trybie, w którym jego kandydatura była opiniowana przez Krajową Radę Sądownictwa powołaną na zasadach określonych w art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Zatem kwestie ustrojowe (normatywne) związane z trybem powoływania sędziów (a mówiąc precyzyjniej: określone unormowania ustawowe regulujące ustrój wymiaru sprawiedliwości w zakresie szeroko rozumianego trybu i zasad powoływania sędziów) nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego. Wnioski składane na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą bowiem dotyczyć li tylko określonych kwestii faktycznych, nie zaś prawnych (prawno-ustrojowych). Szerzej zagadnienie to zostało rozwinięte m. in. w postanowieniu SN z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. IV KK 460/19, w którym wyrażono zasługujący na akceptację pogląd, że "prawo i obowiązek orzekania sędziego obejmuje każdą kwestię natury prawnej i z powodu takiej kwestii, która byłaby przedmiotem orzekania, nie sposób skutecznie żądać wyłączenia sędziego. Przeciwnie stanowisko prowadzi *ad absurdum*, gdyż oczywiste jest, że przedmiotem określonego wniosku mogłaby być kwestia ustrojowa dotycząca każdego sędziego, niezależnie od czasu i trybu powołania. W takiej sytuacji [...] nie istniałby sąd, który mógłby kwestię tę skutecznie rozważyć i rozstrzygnąć. Z tego względu treścią art. 41 § 1 k.p.k. objęte są jedynie okoliczności natury faktycznej" (analogicznie: postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Na marginesie tylko należało odnieść się do kwestii prawidłowości ujęcia wniosku o wyłączenie sędziów sformułowanego przez — profesjonalnego w końcu — przedstawiciela procesowego, obrońcę oskarżonego W. D. — adw. D. L. . Otóż

obrońca w *petitum* wniosku o wyłączenie na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. domaga się wyłączenia od udziału w kwestii rozpoznania zażalenia na zastosowanie tymczasowego aresztowania cyt.: „[o s ó b] nieuprawnionych, tj. powoła[n]ych na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw” (*podkr. — SN*).

Takie ujęcie wniosku należy złożyć na karb tego, że obrońca zapewne dość nieuważnie zapoznała się z orzecnictwem cytowanym w złożonym i podpisanym przez siebie uzasadnieniu pisma procesowego. Wszak gdyby zadała sobie trud lektury tych orzeczeń, przede wszystkim zaś tak silnie przez nią eksponowanej uchwały składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20, to musiałaby dojść do wniosku, że wniesione przez nią pismo procesowe dotknięte jest oczywistą wadą konstrukcyjną w zakresie sformułowanego w nim wniosku (zarzutu). Otóż uważna lektura zacytowanego przed chwilą judykatu niewątpliwie doprowadziłaby obrońcę do skorygowania postawionej w *petitum* wniosku z dnia 4 lutego 2025 r. tezy, że sędziowie wyznaczeni do rozpoznania zażalenia na środek zapobiegawczy zastosowany postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2025 r. są cyt.: „osobami nieuprawnionymi” (powołana uchwała najwyższego organu władzy sądowniczej dotyczy wszak przepisu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., o „osobach nieuprawnionych do orzekania” mówi pkt 1 tego przepisu). Gdyby tak bowiem było (tj. gdyby wniosek złożony przez fachowego reprezentanta procesowego dotyczył „osób nieuprawnionych”), to przecież jego złożenie jako „wniosku o wyłączenie sędziów” byłoby bezzasadne, skoro — w osobliwej ocenie autorki zażalenia — chodzi o „osoby nieuprawnione” do orzekania (por. art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.). Należało jednak ostatecznie przejść do porządku dziennego na tym podstawowym błędem złożonego wniosku, uwzględniając to, że wniosek dotyczy sędziów Sądu Najwyższego (o czym wprost pisze się w jego *petitum*).

Mając powyższe na uwadze, wobec tego, że wniosek obrońcy oskarżonego W. D. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego został osnuty wyłącznie na krytyce

ustrojowych rozwiązań prawnych dotyczących trybu powoływania sędziów przyjętych przez ustawodawcę, należało dojść do wniosku, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]